

*Хомиченко М. С.
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 014 Середня освіта Географія
Науковий керівник: Філоненко І. М.
к.г.н., доцент кафедри географії, туризму та спорту,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
mishahomichenko74@gmail.com*

МІСЦЕ І РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Туризм значно розширює рамки й можливості освітніх процесів, використовуючи популярні засоби під час виховання та навчання учнів освітніх закладів. З педагогічної точки зору, екологічний туризм розглядається як цілісна система заходів, спрямованих на виховання, навчання і розвиток особистості учня з гуманітарно-соціальних позицій. В законодавчих актах України, зокрема в Законі "Про туризм", відзначається важливість та роль туризму в суспільстві, доступності його для всіх верств населення і залученні населення регіонів до туристичної діяльності [3].

Привернення уваги дітей до туризму, переважно, розпочинається у загальноосвітніх школах або під час навчання в них. Це залучення до туризму тісно пов'язане з рівнем та процесом освоєння нових знань з краєзнавства, природознавства регіону, навичок картографії, історії подій та фактів, а також включає пошуково-дослідницьку роботу для збору різноманітних матеріалів для шкільного краєзнавчого музею. Одним з ключових напрямків у роботі з привернення уваги учнів до туризму є проведення агітації в навчальних закладах, де туризм розглядається як засіб розвитку власної особистості та сприяння розвитку регіону. Основною передумовою збільшення інтересу учнів до туризму є наявність у них усвідомленого ставлення до навчання і активної участі у туристичних заходах. Відповідальність педагога полягає в тому, щоб, враховуючи індивідуальні особливості учнів, послідовно та зрозуміло розкривати перед ними важливі та ефективні форми туристичної діяльності, сприяючи ініціативі учнів.

Туризму, в тому числі екологічному, притаманні такі педагогічні функції як виховна, освітня, розвивальна, оздоровча, спортивна, соціальна, культурологічна, рекреаційна [1].

Зміст програми географії для школи включає можливості формування етичних норм та ціннісних орієнтацій учнів, оцінковими та правовими компонентами, розкриття яких відбувається шляхом вивчення географічного матеріалу та залученням дітей до екологічних турів. Особлива увага приділяється ролі природи в житті людини та використанню природних ресурсів. Екологічний туризм сприяє формуванню екологічної компетентності, розвитку етичних норм та ціннісних орієнтацій. Результати екологічної освіти й екотурів залежать від виконання учнями практичних завдань і робіт оцінкового характеру, зокрема на місцевості, власних спостережень. Екологічний туризм допомагає учням критично оцінювати вплив людської діяльності на навколишнє середовище та виробляти звичку взаємодії з природою відповідно до принципів природи і суспільства. Сформовані знання та дотримання правил під час екскурсій свідчать про рівень екологічної свідомості учнів [2, 3].

Зміст навчального матеріалу шкільного курсу географії сприяє у формуванні та розвитку екологічної компетентності учнів, розвитку етичних норм і етичних звичок поведінки в природі, розвитку ціннісних орієнтацій. Розвитку останніх сприяє виконання здобувачами освіти практичних завдань, робіт оцінного характеру. Для результату екологічної освіти важливим є роботи учнів на місцевості по оцінці характеру дії людини на оточуюче середовище, які передбачені навчальною програмою. На основі такої практичної роботи в учнів виробляється та закріплюється звичка правильно, критично оцінювати власну поведінку в природі, оцінювати вчинки інших людей, обирати свою лінію поведінки, що відповідає законам природи і суспільства. Проявлені знання та постійне, не ситуаційне, дотримання учнями під час екскурсій правил поведінки в природі під час екскурсій, організованих туристичних і краєзнавчих походів свідчать про ступінь їх сформованості [2].

Розвиток екологічного туризму сприяє розв'язанню екологічних проблем, збереженню природи, формуванню високого рівня екологічної культури й почуття відповідальності за результати своєї діяльності в природному середовищі, вихованню молоді в дусі дбайливого ставлення до природи і має стати невід'ємним компонентом навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Бойко В.О. Розвиток зеленого туризму у південному регіоні. Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали І Міжн. наук.-практ. конф. у 2 ч. (с. 65-68). 12-13 лютого 2020, Запоріжжя, Україна: ЗНУ.
2. Географія. 6-9 клас: Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, 2022. <http://surl.li/nbykk>
3. Шумлянська Н. В. Екотуризм як форма долучення до природної та культурної спадщини. Культура України. 2014. Вип. 47. URL: <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/kultura47/15.pdf>.